

УДК 343.9(477)

О.М. ОЛІЙНИК, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСІБ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ БЮДЖЕТНІ КОШТИ НЕ ЗА ЦІЛЬОВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Ключові слова: *кримінологічна характеристика, особа злочинця, нецільове використання бюджетних коштів, злочини, передбачені ст.210 КК України, Збройні Сили України*

Кримінально-каране нецільове використання бюджетних коштів, передбачене у ст.210 КК України, набуло останнім часом загрозливих масштабів для національної безпеки України. Це виявляється у тому, що багато галузей (соціальна, правоохоронна, агропромислова, паливно-енергетична, освітня, наукова та ін.) не доотримують із Державного бюджету України мільярди гривень через їх розкрадання. Вказана обставина фактично сприяє порушенню конституційних прав усіх громадян України, оскільки держава не у змозі належним чином профінансувати ті чи інші напрями зовнішньої та внутрішньої політики.

Для Збройних сил України (далі – ЗС) вказана проблема є не менш актуальною. Лише за січень-березень 2013 р. аудиторам вдалось попередити розкрадання близько 70 млн грн військових коштів. Протягом перших восьми місяців 2013 р. проведеними у Міноборони України контрольними заходами було охоплено 12 млрд грн ресурсів, виявлено збитків та втрат на суму 158,1 млн грн. За результатами проведених заходів до відповідальності (переважно адміністративної та дисциплінарної) притягнуто 878 осіб, з них 53 – звільнено із займаних посад [1].

Різні аспекти запобігання незаконному та нецільовому використанню державних фінансів розробляли такі російські й українські

вчені, як: Ю.Л. Анісімов, К.С. Арутюнян, А.В. Баб'як, О.З. Гладун, Н.О. Гуторова, Н.Г. Деменкова, Ю.М. Демидов, Р.С. Єфремов, З.Б. Живко, П.І. Зінов, А.О. Йосипів, О.Я. Казаков, О.Г. Карпов, В.В. Кулаков, В.В. Ленъ, А.В. Макаров, С.І. Марко, В.А. Мінеєв, С.С. Мірошніченко, Ю.С. Назар, В.М. Руфанова, К.А. Рязанова, В.Г. Саркісянц, І.А. Сікорська, Р.Л. Степанюк, О.О. Титаренко, О.В. Тихонова, В.Ю. Трубін, Р.Р. Фазілов, К.С. Частнов, А.К. Щегуліна та ін.

При цьому науковці не піддавали кримінологічному дослідженню використання бюджетних коштів не за цільовим призначенням саме у військовій сфері, тобто у ЗС.

Метою статті є виділення криміногенних рис соціально-демографічного, кримінально-правового та морально-психологічного спрямування службових осіб, які використовують бюджетні кошти не за цільовим призначенням у ЗС.

Вивчення певних рис та ознак особи злочинця має велике значення для будь-якого кримінологічного дослідження, присвяченого розробці нових та удосконаленню існуючих підходів до запобігання певного виду злочинності. На думку деяких науковців, розроблення вузлових проблем запобігання економічній злочинності та її окремих проявів, обов'язково має передбачати питання, присвячені суб'єкту. Останній виступає центральною детермінантою таких злочинів [2, с.83].

Без конкретної людини та її дій, обумовлених певною злочинною мотивацією, не може бути й наслідку у виді вчиненого злочину. Не дарма суб'єкт злочину є невід'ємним елементом суб'єктивної сторони складу злочину. Особі злочинця приділяє особливу увагу й кримінологічна наука, визначаючи їй окрему сходинку у структурі власного предмета.

Важливість дослідження криміногенних рис осіб, які вчиняють нецільове використання бюджетних коштів у ЗС, обумовлюється тим, що врахування їх соціально-демографічних, кримінально-правових та морально-психологічних особливостей дозволить розробити типовий кримінологічний образ такого злочинця. Означене є передумовою досягнення

кінцевої мети у виді вироблення рекомендацій щодо удосконалення діяльності із запобігання у військовій сфері злочину, передбаченого ст.210 КК України. Відсутність уявлення про осіб, які його вчиняють, фактично позбавляють можливості якісно проводити подібне кримінологічне дослідження та досягнути вказаної мети.

Традиційно джерелом отримання кримінологічно значущої інформації про особу злочинця є узагальнені відомості, отримані із матеріалів кримінальних проваджень. Враховуючи, що попри широку поширеність та високу латентність явища нецільового використання бюджетних коштів у ЗС такі кримінальні провадження фактично відсутні, тому за основу будуть братись інші, не менш важливі, джерела емпіричної інформації. До них відносяться результати суміжних досліджень, в яких мають дані про особу такого злочинця, але який вчиняє злочини в інших сферах; відомості з аналітичних матеріалів Генеральної прокуратури України, Держфінінспекції та ін.

Першим блоком кримінологічної характеристики особи злочинця, який використовує бюджетні кошти не за цільовим призначенням у військовій сфері, є соціально-демографічний. На думку В.В. Лунєєва, соціально-демографічні ознаки не дають повного уявлення про особу злочинця, а лише описують її із зовнішнього боку [3, с.839]. Але при цьому без їх характеристики неможливо надати більш-менш вичерпний опис типового портрету такого злочинця.

Аналіз різних наукових джерел, де вивчається питання щодо статі злочинців, які засуджені за ст.210 КК України, дає неоднозначні дані. Одні дослідники вказують, що відсоткове співвідношення чоловіків та жінок при нецільовому використанні бюджетних коштів дорівнює 40:60 відповідно [4]. При незаконному використанні бюджетних коштів, що включає й інші, не лише фінансові, злочини, частка чоловіків є більшою – 70 % [5, с.10]. Загальна статева характеристика злочинців у сфері економічних відносин свідчить майже про її рівновагу (55,2 % – жінки, 44,8 % – чоловіки) [2, с.88].

На нашу думку, достатньо велика частка жінок при вчиненні економічних кримінальних посягань, включаючи даний злочин, є закономірним. Це пояснюється тим, що професія бухгалтера, керівника фінансово-економічного підрозділу чи керівника господарюючого суб'єкта є цілком поширеною в наш час ситуацією, коли ці посади обіймають саме жінки. Тим більше, що саме бухгалтери можуть, в тому числі, бути розпорядниками бюджетних коштів, а жінки-керівники комерційних юридичних осіб – їх одержувачами. Враховуючи, що жінки достатньо часто є працівниками органів Держказначейства чи інших державних фінансових органів, тому вони можуть також бути співучасниками злочину, передбаченого ст.210 КК України [6, с.331].

Що стосується вчинення цього злочину у ЗС, то питома вага жінок є на порядок меншою порівняно з іншими сферами. Зазначене обумовлюється специфікою військової сфери, де на багатьох, і не лише військових, посадах домінують чоловіки. Доказом цієї тези є результати узагальнення матеріалів ревізій Держфінінспекції господарської діяльності Міністерства Оборони України протягом 2010–2012 рр. В цих матеріалах переважна більшість пояснень з тих чи інших фінансових порушень надавалась саме чоловіками [7, 8]. Враховуючи до того ж централізований характер розподілу бюджетних коштів у військовій сфері, а також те, що переважна більшість керівного складу ЗС є чоловіками, тому це твердження уявляється достатньо обґрунтованим.

За віком переважають зрілі злочинці. Емпіричні дослідження незаконного використання бюджетних коштів у різних галузях виробництва показують, що більшість винних (67,2 %) складають особи віком 40–50 років [9, с.38]. Дані, що базуються на вивченні матеріалів кримінальних проваджень про нецільове використання державних фінансів, також вказують на те, що основна маса злочинців мають вік 40–60 років [4]. Є усі підстави вважати, що подібна вікова структура таких злочинців є характерною й для військової сфери. Саме зрілі особи з вагогим досвідом професійної діяльності обіймають керівні

посади у фінансових підрозділах Міноборони України та нижчих за ступенем розпорядників бюджетних коштів.

Освітній рівень злочинців також є достатньо високим. Якщо у злочинців, які вчинили економічні злочини, вищу та базову вищу освіту має 38,2 % осіб [2, с.90], то вказаний показник у винних за порушення порядку виконання бюджету дорівнює 89 % [10]. Високий освітньо-кваліфікаційний рівень злочинців обумовлюється відповідними кадровими вимогами до працівників Департаменту фінансів Міноборони України як головного розпорядника бюджетних коштів ЗС та інших структурних підрозділів як цього відомства, так й інших розпорядників. Це ж стосується й фінансистів Держказначейства, інших державних фінансових органів, які для перевірки законності використання бюджетних коштів потребують високі фахові знання й навички.

Зазначена інформація про стать, вік та освіту даних злочинців повністю підтверджується офіційними статистичними відомостями Державної судової адміністрації України (далі – ДСА). Протягом 2008–2010 рр. у державі за ст.210 КК України було засуджено 64 % чоловіків та 36 % жінок. На момент вчинення злочину переважна більшість злочинців (73 %) були віком від 30 до 50 років, а 27 % – від 50 до 65 років. З них аж 82 % винних мали вищу освіту. Схожі дані простежуються за судовою практикою більш пізнього періоду 2011–2013 рр. [11].

Соціально-професійний статус даних злочинців також має свою специфіку. Вона полягає в тому, що використати не за цільовим призначенням кошти і нести за це, відповідно, кримінальну відповідальність, можуть лише службові особи. Даний злочин вчиняють особи, які за посадовими інструкціями мають право здійснювати організаційно-розпорядчі та адміністративно-господарські функції. Ними в першу чергу можуть бути: 1) керівники відповідних департаментів Міноборони України; 2) вище керівництво військового відомства як головного розпорядника бюджетних коштів, без владних рішень якого неможливе здійснення господарських операцій; 3) керів-

ники, бухгалтери, фінансисти розпорядників нижчого рівня. Щодо злочинців, які одержують бюджетні кошти, то ними є керівники та бухгалтери комерційних структур, що надають товари та послуги для ЗС в межах укладених цивільно-правових угод.

До речі, під час проведення анонімного експертного опитування прокурорів воєнних прокуратур різних регіонів України уточнювалось питання щодо розпорядників, службові особи яких найчастіше використовують державні кошти не за цільовим призначенням. Половина респондентів (49,2 %) зазначила, що ними є розпорядники третього ступеня, третина (29,9 %) – розпорядники першого ступеня і п'ята частина з них (20,9 %) вказала на розпорядників другого ступеня. Про що може свідчити така структура відповідей? На нашу думку, це є природним відбиттям реальної картини із станом дотримання бюджетного законодавства у військовій сфері, коли до відповідальності притягуються здебільшого не високі керівники, а другорядні військовослужбовці. Іншими словами, для військової сфери, як це не прикро, також властива практика розкриття дріб'язкових бюджетних злочинів. При цьому свідомо ігнорується великий пласт особливо небезпечних, організованих бюджетних зловживань при розкраданні сотень мільйонів бюджетних коштів.

До цієї соціально-демографічної ознаки тісно прилягає характеристика злочинців залежно від їх військового звання. За корисним науковим спостереженням вчених, які досліджували військову злочинність, високе військове звання обумовлює високий службовий стан, рівень освіти, відповідальності, матеріального забезпечення, більший вік, соціальний досвід, стійки погляди. З кримінологічної точки зору високе військове звання свідчить й про зміщення від насильницької мотивації до корисливої [3, с.838]. Узагальнення даних про службову особу-військовослужбовця, який використовує бюджетні кошти не за цільовим призначенням, повністю підтверджують вказану тезу. Бо можливість здійснення організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій є переважно у осіб

старшого та вищого офіцерського складу (генералітет центрального апарату Міноборони України, керівництво видів ЗС, начальники військових частин, комісаріатів, навчальних закладів, керівники казенних військових підприємств тощо).

Кримінально-правові ознаки є невід'ємною складовою кримінологічної характеристики особи злочинця. Їх аналіз дозволяє дійти певних висновків про ступінь суспільної небезпечності злочинців, правильність кваліфікації вчинених ними злочинів, об'єктивність виду та розміру винесених судами кримінальних покарань та ін.

Простежити тенденції особливостей судової практики із розгляду кримінальних проваджень за ст.210 КК України допоможе статистика ДСА, зокрема дані, що містяться у формі 6 та стосуються засуджених осіб. Так, протягом 2010–2013 рр. в Україні за цією статтею усього було засуджено 18 осіб. Щодо майже половини злочинців (44,4 %) провадження було закрито з різних обставин. До них відносяться: амністія (8 осіб), дійове каяття (2 особи), передача особи на поруки (1 особа), смерть (1 особа), інші підстави (4 особи).

Більш показовими є дані щодо виду кримінальних покарань, що обирались судами для винних у вчиненні злочинів, передбачених ст.210 КК України. За вказаний чотирьохрічний термін до реального покарання у виді позбавлення волі віз 3 до 5 років була засуджена лише одна особа. Вісьмом злочинцям призначався штраф, третину винних (33,3 %) звільнено від покарання з випробуванням. Кожній п'ятій особі призначалось додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – 22,2 %. Майже третині злочинців (27,8 %), які, в тому числі, використовували бюджетні кошти не за цільовим призначенням, призначалось покарання із застосуванням ст.69 КК України, тобто більш м'яке покарання, ніж передбачено законом [11].

Ці дані свідчать про підозрілу гуманність судової системи до осіб, винних у вчиненні бюджетних злочинів. Безсумнівно, що питання подальшої гуманізації кримінальних пока-

рань в Україні, обрання судами якомога частіше покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, є актуальним та потребує подальшого впровадження у судову практику. Однак, все ж таки видається, що зазначена структура кримінальних покарань не відповідає тяжкості вчинених бюджетних злочинів, особливо зважаючи на істотні економічні та соціальні наслідки, що настають від нецільового використання бюджетних коштів. Вказане питання набуває актуальності ще через те, що низький рівень притягнення злочинців до реальних розмірів кримінальних покарань існує та тлі широкої поширеності, надзвичайно високої латентності та згубного характеру бюджетних злочинів для держави та її економічної системи.

Стосовно наявності судимості злочинців на момент вчинення даного злочину, то особливості військової служби та вимоги до персоналу ЗС виключає можливість виконання службових обов'язків особами, які мають судимість. Тому логічно, що цей показник у військовій сфері наближається до нульового значення. Ця теза цілком підтверджується результатами подібних досліджень. В них підкреслюється, що повторність та рецидив для незаконного використання бюджетних коштів не є характерним і дорівнює всього 0,8 % [5, с.11].

Інформація про співучасть таких бюджетних злочинців показує, що кожний п'ятий винний вчиняв злочин у групі. За даними емпіричних досліджень, що проводились раніше в Україні і стосувались різних, окрім військової, сфер, жодний злочин, передбачений ст.210 КК України, не вчинявся у складі організованої злочинної групи чи злочинної організації [10]. Результати експертного опитування працівників військових прокуратур різних регіонів України спростовують згаданий висновок. Бо, на глибоке переконання респондентів, 74,6 % злочинів вчиняється у групах за попередньої змовою, рідше організованими групами (1,5 %) та злочинними організаціями (3 %). На нашу думку, відсутність відкритих кримінальних проваджень про вчинення бюджетних злочинів учасниками організованих злочинних груп свідчить не

про більш-менш безпечний характер такої злочинної діяльності. Навпаки, це вказує на латентність даних злочинів, слабку ефективність роботи органів кримінального переслідування, їх корумпованість та незацікавленість у оприлюдненні резонансних розкрадань коштів державного бюджету у військовій сфері. Хоча, з іншого боку, слід визнати, що ситуація у цьому зв'язку поступово покращується. Доказом цьому є проведення розслідування розкрадань мільярдів бюджетних коштів з боку чиновників попередньої влади.

Якщо соціально-демографічні ознаки особи злочинця мають у цілому описовий характер, то *морально-психологічна* характеристика розкриває, на думку В.В. Лунєєва, його внутрішній зміст. Ця група рис виражається у ставленні особи до громадського та військового обов'язку, праці, військової служби, правопорядку, обов'язкам, людям, самого себе та іншим соціальним цінностям. Також морально-психологічні ознаки особи злочинця є індикатором соціальних орієнтацій, потреб, інтересів, поглядів, переконань, звичок, що беруть участь у формуванні мотивів злочинної поведінки. І ядром внутрішньої структури особистості є мотиваційна сфера. Домінуючі спонукання в цій сфері визначають соціальну спрямованість особи військовослужбовця [3, с.839].

За справедливими оцінками вчених, головне дослідницьке завдання вивчення морально-психологічної характеристики злочинців полягає, окрім іншого, у визначенні домінантної властивості особи, яка бере верх і підпорядковує всі інші риси, утворює своєрідну вісь свідомості і волі. Вказана системоутворювальна властивість особистості розкриває причинну складову специфічного сприйняття і ставлення до соціальної дійсності, генерує мотивацію злочинної поведінки [12, с.132–133].

Фахівцями у галузі кримінального права відзначається, що особливості суб'єктивної сторони злочину, передбаченого ст.210 КК України, полягають у прямому умислі та полімотивності. Серед його основних мотивів виділяється: небажання витратити сили і час на належне оформлення правомірного вико-

ристання бюджетних коштів, прагнення поліпшити роботу бюджетної установи або суб'єкта господарювання – одержувача бюджетних коштів, особиста зацікавленість, вчинення в інтересах третіх осіб тощо [13, с.302].

На нашу думку, основними і найбільш поширеними мотивами вчинення даного злочину є соціально-шкідливі. Вони пов'язані із корисливою мотивацією, зацікавленістю у особистому кримінальному збагаченні шляхом розкрадання бюджетних коштів шляхом їх нецільового використання.

Зазначена наукова гіпотеза цілком знаходить своє підтвердження на основі результатів проведеного емпіричного дослідження. Під час анонімного опитування працівників органів прокуратури з нагляду за додержанням законів у військовій сфері їм ставилось питання щодо чинників, що породжують нецільове використання бюджетних коштів у ЗС. І у структурі відповідей респонденти на перше місце поставили саме бажання злочинців незаконного збагачення у великих та особливо великих розмірах. Це вказали $\frac{3}{4}$ (76,1 %) від кількості усіх прокурорів, що брали участь у дослідженні.

Як відомо, процес мотивації включає низку взаємопов'язаних стадій. Виходячи із цього, стадії реалізації корисливої мотивації службових осіб ЗС із нецільового використання бюджетних коштів у спрощеному варіанті можна представити так:

1) усвідомлення потреби здійснюється, виходячи із об'єктивної, а частіше уявної, необхідності у певних матеріальних благах. Беручи до уваги значні розміри зловживань із бюджетними коштами у військовій сфері, які сягають десятків мільйонів гривень, ці потреби не є соціально-корисними. Вони є меркантильними і такими, що спрямовані на задоволення виключно власних корисливих інтересів;

2) актуалізація мотиву та вибір конкретного типу поведінки обумовлюються пошуками шляхів задоволення сформованих потреб. Реальна ситуація економічних можливостей злочинців, як правило, показує, що реалізація матеріальних потреб у законний спосіб не представляється можливою через багато при-

чин. Основні з них пов'язані із небажанням тривалих очікувань у досягненні поставлених цілей, наявністю великих спокус через доступ службової особи до фінансових ресурсів певного розпорядника бюджетних коштів ЗС;

3) вибір відповідного способу реалізації корисливої мотивації зупиняється на незаконному збагаченні шляхом використання бюджетних коштів не за цільовим призначенням. Цьому сприяє наявність багатьох напрямів господарської діяльності ЗС, велика кількість бюджетних програм, які щедро фінансуються державою, можливість використання для реалізації корисливої мотивації різних обставин (розрахунків на власні ділові, в тому числі корупційні, зв'язки в правоохоронних та контролюючих органах; досвід роботи; обізнаність у чинному фінансовому законодавстві; наявність підлеглих, які можуть бути співучасниками вчинення бюджетного злочину і хочуть отримати частину незаконної вигоди; недостатній фінансовий контроль діяльності розпорядників та одержувачів бюджетних коштів у ЗС тощо).

Можна цілком погодитись із тим, що до психологічних особливостей осіб, схильних до вчинення нецільового використання бюджетних коштів, відносяться: а) психологічна установка на використання свого службового становища в протизаконних цілях; б) готовність проігнорувати закон та норми моралі, пожертвувати професійною честю заради матеріальної або іншої вигоди; в) зорієнтованість на ігнорування інтересів служби; г) впевненість у владі грошей; д) переконаність у можливості та доцільності вирішення життєвих питань незаконним способом, визнання такого способу найбільш оптимальним [4].

Типовою рисою характеру службових осіб розпорядників бюджетних коштів можна назвати також ризикованість. Бо незалежно від посади, ділових зв'язків та економічних можливостей злочинця завжди є ризик виявлення злочинної діяльності та притягнення до кримінальної відповідальності. Це особливо стосується військовослужбовців вищого офіцерського складу, коли вчинений бюджетний злочин фактично ставить під загрозу подаль-

шу військову кар'єру, отримання державних пільг та авторитет серед колег та ближнього оточення.

Таким чином, аналіз сукупності різних за характером ознак дає підстави для вироблення узагальненого кримінологічного портрету особи, яка використовує бюджетні кошти не за цільовим призначенням у ЗС: переважно це чоловіки-військовослужбовці, рідше жінки, які працюють у контролюючих органах чи є представниками одержувачів бюджетних коштів. Злочинці мають вік 40–60 років, вищу освіту, великий стаж роботи, не судимі. Службові особи розпорядників бюджетних коштів є військовослужбовцями старшого та вищого офіцерського складу. Злочинці із лав одержувачів державних фінансів є здебільшого підприємцями, які надають товари й послуги для ЗС за укладеними угодами. Часто подібні бюджетні злочини вчиняються організованими злочинними групами за підтримки корумпованих працівників контролюючих та правоохоронних органів. Головною морально-психологічною криміногенною властивістю таких осіб є прагнення до незаконного збагачення. Воно проявляється у корисливій мотивації та її подальшій реалізації на постійній та стійкій основі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Військові спеціалісти з внутрішнього аудиту та фінансового контролю запобігають втратам коштів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://army.unian.net/ukr/detail/2193>.
2. Кальман О. Г. Стан і головні напрями попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні та прикладні проблеми : монографія / О. Г. Кальман. – Х. : Гімназія, 2003. – 352 с.
3. Лунеев В. В. Курс мировой и российской криминологии. Особенная часть : учебник: в 2 т. – Т. 2 / В. В. Лунеев. – М. : Юрайт, 2013. – 872 с.
4. Шкут В. М. Соціально-правова характеристика особи, що вчиняє злочини у бюджетній сфері / В. М. Шкут // Юридична наука та

правоохоронна діяльність : мат. міжвуз. наук.-практ. конф. молод. учених «Проблеми боротьби зі злочинністю очима майбутніх правоохоронців» (м. Дніпропетровськ, 15 трав. 2006 р.). – Вип. 7. – Д. : Дніпропетров. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – С. 124–127.

5. Руфанова В. М. Кримінологічна характеристика та запобігання органами внутрішніх справ злочинам, пов'язаним з незаконним використанням бюджетних коштів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В. М. Руфанова. – Дніпропетровськ., 2011. – 21 с.

6. Протидія економічній злочинності / П. І. Орлов, А. Ф. Волобуєв, І. М. Осика та ін. – Харків : Нац. ун-т внутр. справ, 2004. – 568 с.

7. Матеріали акту ревізії Державної фінансової інспекції України : від 29.08.2013 р., № 08-21/16.

8. Матеріали акту ревізії Державної фінансової інспекції України : від 22.06.2012 р., № 08-21/29.

9. Кулаков В. В. Запобігання злочинам,

пов'язаним з незаконним використанням бюджетних коштів / В. В. Кулаков, В. В. Лень, С. С. Мірошніченко та ін. – Запоріжжя : Дніпровський металург, 2011. – 289 с.

10. Гладун О. З. Кримінологічна характеристика осіб, які вчинили злочини проти порядку виконання бюджету / О. З. Гладун // Часопис акад. адвокатури України. – 2011. – № 4. – С. 1–6.

11. Судова статистика Державної судової адміністрації України про засуджених осіб у 2008–2013 рр. (Форма 6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://court.gov.ua/sudova_statystyka.

12. Головкін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання : монографія / Б. М. Головкін. – Харків : Право, 2011. – 432 с.

13. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова та ін. – 5-те вид., допов. – у 2 т. – Т. 2 : Особлива частина. – Харків : Право, 2013. – 1040 с.

Олійник О. М. Кримінологічна характеристика осіб, які використовують бюджетні кошти не за цільовим призначенням у Збройних Силах України / О. М. Олійник // Форум права. – 2014. – № 2. – С. 321–327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_57.pdf

На підставі результатів емпіричного дослідження здійснено спробу аналізу соціально-демографічних, кримінально-правових, морально-психологічних ознак осіб, які використовують бюджетні кошти не за цільовим призначенням у Збройних Силах України. Це дало можливість розробити узагальнений портрет такого злочинця.

Олейник А.Н. Кримінологическая характеристика лиц, использующих бюджетные средства не по целевому назначению в Вооруженных Силах Украины

На основании результатов эмпирического исследования совершена попытка анализа социально-демографических, уголовно-правовых, морально-психологических признаков лиц, использующих бюджетные средства не по целевому назначению в Вооруженных Силах Украины. Это дало возможность разработать обобщенный портрет такого преступника.

Oleynik A.N. Criminological Description of Persons Using the Budget Not On Purpose in the Armed Forces of Ukraine

On the basis of results of empirical research accomplished attempts analysis of social, demographic, criminal, legal, moral and psychological traits of persons using budgetary funds not on purpose in the Armed Forces of Ukraine. This gave an opportunity to develop a generalized portrait of such criminal.